

Despre protecția avertizorilor în interes public, garanții și sprijin împotriva represaliilor, dar și despre obligațiile mediului public și privat, pentru efectuarea corectă și rapidă a raportărilor, într-o discuție cu avocații firmei Popescu & Asociații | Circumstanțele în care poate fi clasată o raportare în procedura internă lasă suficient loc de interpretare subiectivă, poate chiar discreționară. Puncte forte și vulnerabilități ale legii

Adoptarea Legii nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor de interes public nu a venit ca o noutate absolută în România. Actul normativ din decembrie anul trecut a abrogat, de fapt, Legea nr. 571/2004, care reglementa deja unele măsuri privind protecția persoanelor care au reclamat ori au sesizat încălcări ale legii în cadrul autorităților publice, instituțiilor publice și al altor unități, savârșite de către persoane cu funcții de conducere sau de execuție din autoritățile, instituțiile publice și din celelalte unități bugetare. „Cu alte cuvinte, încă din anul 2004, legislația internă reglementa un cadru în baza căruia se puteau formula sesizări cu privire la încălcări ale legii, de către o anumită categorie de persoane expres menționate de dispozițiile legale în vigoare în perioada anterioară anului 2022. Desigur, adoptarea și intrarea în vigoare a Legii nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public reprezintă un pas înainte în armonizarea legislației cu cea europeană, concretizat prin transpunerea fidelă a Directivei europene nr. 1937/2019 în legislația internă”, punctează [Adrian Chirvase](#), Partener Popescu & Asociații.

Legea adoptată anul trecut constituie cadrul general în materia protecției persoanelor care raportează încălcări ale legii, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă în cadrul autorităților, instituțiilor publice, altor persoane juridice de drept public, precum și în cadrul persoanelor juridice de drept privat. „Astfel, se poate observa cu titlu de noutate voința legiuitorului de a extinde sfera de protecție a avertizorilor de integritate și asupra persoanelor ce activează în cadrul persoanelor juridice de drept privat”, precizează **Adrian Chirvase**.

Avocatul mai spune că un alt element de noutate reglementat în noua lege este acela privind crearea unor mecanisme de raportare distincte, fiind reglementate mai multe canale de raportare a încălcărilor legii. „Astfel, persoanele juridice din sectorul public, precum și din sectorul privat (societăți cu cel puțin 50 de angajați) sunt obligate să stabilească toate canalele interne de raportare și procedurile necesare care să permită avertizorului să raporteze intern informațiile referitoare la încălcări ale legii. Totodată, legea instituie în favoarea avertizorilor de integritate posibilitatea de a raporta informațiile referitoare la încălcări ale legii direct către o entitate externă fie în prima instanță, fie în urma unei soluții interne cu privire la raportarea efectuată, accesând astfel canalele externe de raportare puse la dispoziție de aceste autorități (n.n. autoritățile prevăzute în art. 3 pct. 15 din lege). Nu în ultimul rând, avertizorilor li se permite, în condiții specifice, să dezvăluie informațiile în mod public (dezvăluirea publică), în măsura în care canalele interne și/sau externe au fost utilizate mai întâi fără reacție adecvată sau, alternativ, dacă există un pericol iminent împotriva interesului public sau există riscul de represalii”, comentează avocatul.

[Descopera oportunitățile de recrutare de pe LegiTeam! GRATUIT.](#)

De asemenea, modificările legislative aduse de Legea nr. 361/2022 mai includ și desemnarea Agenției Naționale de Integritate ca principala autoritate competentă să primească rapoartele privind încălcările ale legii, dar și desemnarea altor autorități și instituții publice în același scop, în cazul în care Agenția Națională de Integritate nu ar fi competentă, situație în care aceasta are obligația să transmită rapoartele spre competența soluționare.

Protecție sporită pentru avertizorul de interes public

„În lumina noii reglementări, avertizorul de integritate este definit ca persoana fizică care efectuează o raportare sau divulga public informații referitoare la încălcări ale legii obținute în context profesional, fără ca legea să distingă asupra tipului de încălcări sau a consecințelor cauzate ori eventuale”, explică **Adina Vlaicu**, *Senior Associate Popescu & Asociații*.

Avocatul subliniază faptul că raportat la domeniile și la conduitele care pot face obiectul unei încălcări a legii, în categoria de avertizori în interes public sunt incluși: lucrătorii, persoanele care desfășoară o activitate independentă, acționarii și persoanele care fac parte din organul de administrare, de conducere sau de supraveghere al unei întreprinderi, inclusiv membrii neexecutivi ai consiliului de administrație, precum și voluntarii și stagiarii remunerați sau neremunerați, orice persoană care lucrează sub supravegherea și conducerea persoanei fizice sau juridice cu care s-a încheiat contractul, a subcontractanților și a furnizorilor acesteia, persoanele ale căror raporturi de muncă nu au început încă și care efectuează rapoartele prin intermediul canalelor de raportare interne sau externe, sau divulga public informații privind încălcări ale legii obținute în timpul procesului de recrutare sau altor negocieri precontractuale sau în cazul în care raportul de muncă sau raportul de serviciu a încetat, persoanelor care raportează sau dezvăluie public informații privind încălcări ale legii în mod anonim.

„Legiuitorul a prevăzut numeroase garanții pentru a asigura protecția persoanelor care au un statut vulnerabil raportat la persoana față de care s-a efectuat raportarea/ divulgarea, noua lege instituind reguli privind crearea unui cadru sigur prin care se pot realiza inclusiv rapoartele anonime, precum și obligații în ceea ce privește primirea, examinarea și soluționarea rapoartelor”, susține **Adrian Chirvase**.

Partenerul Popescu & Asociații arată faptul că principiile generale expuse în art. 4 din Lege constituie premisa instituirii protecției raportării și a persoanei care urmează această procedură, statul ocrotind persoana care a avut motive întemeiate să creadă că informațiile referitoare la încălcările raportate erau adevărate la momentul raportării.

„În acest context, prin noua legislație s-au constituit anumite facilități care vin în sprijinul avertizorului de integritate, un exemplu în acest sens fiind asigurarea, de către baroul din circumscripția locului de desfășurare a activității avertizorului, a activității de asistență judiciară gratuită pe parcursul procedurii disciplinare, fiind însă neclar la acest moment cel puțin din ce fonduri va fi asigurată plata acestei asistențe juridice. Legea interzice în mod expres orice formă de represalii împotriva avertizorilor în interes public, fiind reglementate în favoarea

acestora multiple masuri de sprijin, protecție și masuri reparatorii. În acest sens a fost stabilita competența Agenției Naționale de Integritate de a consilia, informa și asista avertizorii de integritate în vederea protejării acestora împotriva represaliilor în fața oricărei autorități”, detaliaza avocatul.

De asemenea, un aspect de protecție suplimentara acordata avertizorilor de integritate de actuala lege, se refera la extinderea sferei persoanelor care pot beneficia de aceeași protecție de care se bucura avertizorii în interes public și cu privire la urmatoarele categorii de persoane: persoanele care sprijina avertizorul în contextul procesului de alertare/raportare (facilitatori), persoanele care au legatura cu avertizorul și ca urmare a raportarii acestuia au de suferit represalii într-un context profesional (colegi sau rude) sau persoanele juridice deținute de catre avertizor, sau pentru care avertizorul lucreaza sau cu care are alte tipuri de legaturi într-un context profesional.

Opiniile unor profesioniști care ocupa poziții de top în departamentele juridice ale unor companii importante, pe platforma www.in-houselegal.ro. Urmarește temele dezvoltate de avocați sau membri ai comunității *In-houseLegal* și propune subiecte.

Obligații atât pentru mediul public, cât și pentru cel privat

Noua lege vine cu o serie de obligații atât pentru mediul public, cât și pentru cel privat. Aceste obligații urmaresc, în primul rând, implementarea unor canale de raportare sigure și accesibile, care sa permita lucratorilor efectuarea corecta și rapida a raportarilor, în condiții de confidențialitate.

„În acest sens, este reglementat cadrul privind analiza raportarilor, începând cu primirea acestora și pâna la soluționarea efectiva a sesizarii, fiind prevazuta obligația de instituire a canalelor interne de raportare, cu respectarea procedurilor de raportare interna și de efectuare de acțiuni subsecvente. Cadrul legislativ clarifica atribuțiile unui compartiment sau a unui terț cu atribuții în ceea ce privește procedura de soluționare a raportarilor, care acționeaza cu imparțialitate și care se bucura de independența în exercitarea acestor atribuții, inclusiv dar fara a se limita la: confirmarea primirii rapoartelor și furnizarea de feedback în termen de șapte zile calendaristice; furnizarea unei informari cu privire la investigație în termen de trei luni de la raportul inițial; informarea conducatorilor autoritaților, instituțiilor publice, altor persoane juridice de drept public, precum și persoanelor juridice de drept privat, cu privire la modalitatea de soluționare a raportarii; informarea avertizorului în interes public cu privire la modalitatea de soluționare a raportarii; furnizarea de informații clare și ușor accesibile privind procedurile de raportare externa catre autoritațile competente; protejarea avertizorilor de concedieri, retrogradari sau alte forme de represalii la locul de munca; pastrarea unei evidențe a rapoartelor nu mai mult decât este necesar pentru a respecta regulile de pastrare a datelor GDPR, respectiv o perioada de cinci ani”, nuanțeaza **Adina Vlaicu**.

Astfel, se poate susține ca Legea nr. 361/2022 stabilește o serie de obligații atât pentru mediul public cât și pentru mediul privat, fiind prezentate atribuțiile persoanelor juridice de drept public în soluționarea raportarilor și adoptarea de masuri subsecvente. „În ceea ce privește domeniul privat, sunt reglementate procedurile de raportare prin canalele interne, a caror nerespectare poate atrage sancțiuni de natura civila, disciplinara, contravenționala sau penala, dupa caz”, adauga avocatul.

O prima categorie de companii vizate de aceasta lege este formata din persoanele juridice de drept privat care au cel puțin 50 de angajați, inclusiv societăți la care statul este acționar, indiferent de numarul de angajați. Acestea

sunt obligate sa implementeze canale interne de raportare și proceduri de raportare interna și de efectuare de acțiuni subsecvente, sau sa desemneze un terț care sa faca lucrul acesta în numele lor.

O a doua categorie de companii vizate de Legea nr. 361/2022 este reprezentata de persoanele juridice de drept privat care au între 50 și 249 de angajați, entități care se pot grupa și pot utiliza sau partaja resurse în ceea ce privește primirea raportarilor referitoare la încălcări ale legii și în ceea ce privește acțiunile subsecvente.

„Finalmente, o a treia categorie a companiilor vizate de Lege este reprezentata de persoanele juridice de drept privat care își desfașoara activitatea în domeniul de aplicare al actelor normative prevazute în Anexa nr. 3 la lege, denumita Regulamente UE, pentru care este prevazuta obligativitatea instituirii sau menținerii de canale interne de raportare și de proceduri pentru raportarea interna și pentru întreprinderea unor acțiuni subsecvente, indiferent de numarul de angajați”, completeaza **Adina Vlaicu**.

Citește și

[→ Popescu & Asociații intenționeaza sa creasca și sa consolideze echipa din practica Dreptului Concurenței, care acopera un volum de 30-35% din activitatea firmei | De vorba cu partenerere Loredana Popescu și Dana Bivol despre modul în care se lucreaza și proiectele de referința din aceasta arie. Activitate preponderent preventiva, prin semnalarea potențialelor probleme de risc și gasirea celor mai bune soluții pentru evitarea sancțiunilor. Avocații cu o vasta experiența formeaza adevarate echipe cu reprezentanții fiecarui client](#)

[→ Multe mandate de o complexitate ridicata, cu elemente de noutate, pentru avocații din Departamentul de Dreptul Mediului de la Popescu & Asociații. Despre modul în care lucreaza echipa, nevoile clienților, cele mai importante proiecte și previziuni pentru viitor, într-o discuție cu partenerere Loredana Popescu și Dana Bivol](#)

Posibile „scapari” ale noii legi

Fiind vorba despre o lege intrata în vigoare în decembrie 2022, avocatul considera ca este dificil de facut atât de devreme estimari cu privire la impactul asupra mediului economic și/sau a avertizorului de integritate.

„Totuși, analizând scopul avut în vedere la momentul adoptarii noii legi, se poate observa ca modalitățile de raportare sunt gândite ca mecanisme distincte, cu finalitatea de a asigura încredere în procedura de raportare”, arata **Adrian Chirvase**.

Avocatul atrage atenția în mod special la posibilitatea clasarii unei raportari în procedura interna, în sensul în care legea permite persoanei desemnate sa dispuna clasarea atunci când constata ca aspectele sesizate reprezinta o încălcare în mod clar minora și care nu necesita acțiuni subsecvente suplimentare, altele decât închiderea procedurii, aspect care lasa suficient loc de interpretare subiectiva, poate chiar discreționara, în favoarea persoanei juridice în sens larg.

„Or, scopul legii este acela de a crea mecanisme prin care sa sporeasca încrederea avertizorilor în sistemele de raportare. Mergând mai departe, în ceea ce privește divulgarea publica, legea prevede ca avertizorul în interes public beneficiaza de protecție în cazul în care îndeplinește vreuna dintre condițiile expres cerute de normele

legale, între care se regăsește și cea privind existența unei raportări pe canale interne și externe sau prin accesarea directă a unui canal extern de raportare, cu privire la care considera ca nu au fost dispuse măsuri corespunzătoare. Cu alte cuvinte, divulgarea publică funcționează și ca mecanism distinct, pentru condiția referitoare la existența unor motive întemeiate pentru care să se recurga la divulgarea publică a unor informații încă de la început, respectiv ca un mecanism suplimentar, pe care avertizorul nemulțumit de măsurile dispuse în procedura internă/externă înțelege să îl folosească, un echivalent al cailor de atac împotriva unor hotărâri contrare voinței autorului cererii de chemare în judecată. Aceasta împrejurare poate fi privită ca o inconsistență a legii, atât timp cât există posibilitatea divulgării interne/externe, urmata de divulgarea publică, în timp ce, pentru raportarea neregulilor prin divulgare publică nu există un alt cadru în care avertizorul nemulțumit de rezultatul verificărilor să poată adresa aspectele sesizate”, argumentează avocatul.

La rândul său, **Adina Vlaicu** arată că, pornind de la conținutul raportărilor, art. 6 alin 2 din Lege prevede că raportarea care nu cuprinde numele, prenumele, datele de contact sau semnatura avertizorului în interes public se examinează și se soluționează în măsura în care conține indicii temeinice referitoare la încălcări ale legii.

Mai mult, potrivit art. 11 din Lege, în cazul în care o persoană face mai multe raportări cu același obiect, acestea se conexează, avertizorul în interes public urmând să primească o singură informare. Dacă după trimiterea acesteia se primește o nouă raportare cu același obiect, fără a se prezenta informații suplimentare care să justifice o acțiune subsecventă diferită, aceasta se clasează.

„Prin urmare, dispozițiile legale nu condiționează numărul raportărilor nici din perspectiva cantitativă și nici calitativă, avertizorul de integritate având posibilitatea de a formula multiple raportări cu privire la același obiect (încălcarea a legii), cu mențiunea de a prezenta informații suplimentare, de natura a dovedi că demersul acestuia este unul serios. În situația în care avertizorii de integritate profita de această inconsistență legislativă, există posibilitatea ca, în măsura în care există indicii potrivit cărora avertizorul raportează pretinse încălcări ale legii, despre care acesta cunoaște că sunt nereale, raportarea în aceste condiții să constituie contravenție, care se sancționează cu amendă de la 2.500 lei la 30.000 lei”, atrage atenția avocatul.

Citește și

[→ POPESCU & ASOCIAȚII a început anul în forța, după un parcurs excepțional în 2022, când echipa s-a consolidat prin cooptarea unor avocați de elită și a obținut victorii rasunătoare pentru clienți, care i-au adus și un important premiu european | Octavian Popescu, Managing Partner: Suntem pregătiți să răspundem tuturor oportunităților și provocărilor. Investiția în oameni este și va rămâne primul nostru obiectiv](#)

Termene de aplicare

Legea avertizorului de interes public constituie unul dintre jaloanele în Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR). **Adrian Chirvase** amintește faptul că Mecanismul de Redresare și Reziliență (MRR) este un instrument european care sprijină investițiile și reformele publice din statele membre, ajutându-le să facă față impactului economic și social al pandemiei de COVID-19, precum și provocărilor generate de tranziția verde și cea digitală.

„Pentru utilizarea instrumentului de finanțare MRR, România a elaborat Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), acesta fiind aprobat la nivelul Uniunii Europene prin Decizia de punere în aplicare a Consiliului de

aprobare a evaluarii planului de redresare și reziliența al României din 3 noiembrie 2021. Între reformele derulate de Ministerul Justiției se afla și cea intitulată Reforma 6. „Intensificarea luptei împotriva corupției”, care include Jalonul 430, referitor la Intrarea în vigoare a legii privind protecția avertizorilor (termen de implementare: finalul trimestrului I din 2022). Potrivit informațiilor și datelor prezentate de Minister, jalonul a fost realizat prin adoptarea de către Parlamentul României a Legii nr. 361 /2022 privind protecția avertizorilor în interes public, publicată în Monitorul Oficial nr. 1.218 din 19.12.2022. Potrivit art. 34 din Lege, în termen de 45 de zile de la intrarea în vigoare, Agenția Națională de Integritate este obligată să înființeze o structură specializată distinctă, organizată potrivit regulamentului de organizare și funcționare al instituției. Prin comunicatul emis la data de 06.02.2023 Agenția Națională de Integritate a anunțat că a operaționalizat canalul extern de raportare pentru persoanele care efectuează raportări privind încălcări ale legii, punând la dispoziția acestora și a tuturor persoanelor interesate o serie de răspunsuri la întrebările frecvente primite în legătură cu aplicarea Legii nr. 361/2022. În ceea ce privește raportarea prin canalele interne de raportare, obligația de a identifica sau institui mecanismul intern de raportare, în ceea ce privește persoanele juridice de drept privat care au între 50 și 249 de angajați, intra în vigoare la data de 17 decembrie 2023”, încheie interlocutorul ^{Biz}**Lawyer**.

[Intra pe LadyLawyer.ro și afla mai multe despre activitatea, preocupările și proiectele doamnelor avocat din cele mai importante firme de pe piața locală](#)